

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 5919/22
11.12.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Јасне Беловић, председника већа, Иде Никитовић и Олге Арсовић, чланова већа, у парници тужиоца АА, ЈМБГ ..., из ..., чији је пуномоћник Зоран Стевановић, адвокат из Смедерева, ул. Кнез Михајлова бр. 5, против тужене ББ, ЈМБГ ..., из ..., чији је пуномоћник Зоран Бајић, адвокат из Београда, ул. Гандијева бр. 178, ради дуга, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П 12240/19 од 16.10.2020. године, након одржане усмене и јавне главне расправе закључене дана 11.12.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Трећег основног суда у Београду П 12240/19 од 16.10.2020. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена ББ, из ..., да тужиоцу АА, на име дуга по основу зајма исплати износ од 9.281,38 евра са каматом која се обрачунава према каматној стопи коју прописује Централна европска банка почев од 02.03.2006. године па до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године па до исплате законску затезну камату која се обрачунава према каматној стопи утврђеној на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ тужбени захтев тужиоца за износ камате на досуђени износ за период од 04.01.2006. године до 01.03.2006. године, **КАО НЕОСНОВАН**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена ББ, из ..., да тужиоцу АА, на име трошкова поступка исплати износ од 412.150,00 динара, у року од 15 дана од пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П 12240/19 од 16.10.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати износ од 1.087.500,00 динара, на име повраћаја зајма, са законском затезном каматом почев од 04.01.2006. године па до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 339.850,00 динара.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу из свих законских разлога. Трошкове другостепеног поступка је тражила.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС” бр.72/11 са изменама и допунама), другостепени суд је оценио да је сагласно члану 383 став 4 ЗПП нужно заказати расправу пред другостепеним судом, јер је првостепена пресуда већ једанпут била укинута, а приликом доношења побијане пресуде је учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, како се то основано указује жалбом тужених.

На одржаној расправи у доказном поступку другостепени суд је поново извео доказе који су изведени пред првостепеним судом, те извео доказ поновним саслушањем парничних странака, па је након њихове оцене у складу са одредбом члана 8 ЗПП утврдио следеће чињенично стање.

Тужилац је као зајмодавац, преко Агенције ... која се бавила посредовањем у вези новчаних позајмица, а чији оснивач је био ВВ, ступио у контакт са туженом, као зајмопримцем. Дана 03.10.2005. године, тужилац је у Агенцији, у присуству тужене, предао ВВ износ позајмице од 10.000 евра са договором да му тужена месечно исплаћује 5% датог износа. Том приликом тужиоцу је одмах враћено 500 евра на име једномесечне камате, а у вези наведене позајмице са туженом је потписан Уговор о зајму којим је констатовано да је тужилац дао туженој износ од 1.087.500,00 динара са роком враћања од 150 дана. Као средство обезбеђења, између тужене као продавца и тужиоца као купца, истог дана је закључен и од стране суда оверен Предуговор о купопродаји непокретности – стана у ул. ..., Ов бр. 3644/05 и Анекс тог предуговора. Пре овог уговора о зајму, као и након њега, тужена је у Агенцији код ВВ, потписала више уговора о зајму са различитим лицима, јер је њен супруг, ГГ, дуговао новац ВВ, тако да је новац из зајма служио за покривање тог дуга, односно камате из тог дуга, а сваки уговор о зајму пратио је предуговор о купопродаји непокретности. Против ВВ, ГГ, ДД и овде тужене, пред Првим основним судом вођен је кривични поступак због извршења продуженог кривичног дела превара у саизвршилаштву, који је у односу на тужену окончан закључењем споразума о признању кривичног дела којим је оглашена кривом и изречена јој условна осуда. Предметни уговор о зајму од 03.10.2005, године, као ни тужилац у својству оштећеног, није обухваћен оптужним актом нити споразумом о признању кривице.

Наведене чињенице утврђене су пре свега из исказа парничних странака који се у битном, а у погледу околности закључења уговора и начина и места исплате

позајмице од 10.000 евра, односно 9.500 евра, не разликују, не противрече један другом.

Наиме, релевантне чињенице за одлучивање у овој правној ствари и то да је тужилац преко Агенције ..., чији је оснивач ВВ, позајмио новац туженој, да је о томе сачињен Уговор о зајму од 03.10.2005. године, да су на том уговору потписи тужиоца и тужене и да су приликом потписивања Уговора били присутни само странке и ВВ, да је тужилац предао износ позајмице од чега му је одмах враћен износ од 500 евра на име једномесечне камате, да је као средство обезбеђења тог зајма био стан тужене и њене сестре, да је супруг тужене, ГГ, дуговао новац ВВ, да је тужена код ВВ потписала више оваквих уговора о зајму са различитим лицима, као и да новац по основу предметне позајмице није враћен тужиоцу, током првостепеног поступка нису оспорене од стране тужене, те су као неспорне и констатоване на расправном записнику од 03.02.2016. године. Такође, сам износ позајмице, да се ради о 10.000 евра, како то тужилац у свом исказу наводи, а не о 1.087.500,00 динара, како је то констатовано у Уговору о зајму, тужена у свом исказу, а ни приликом извођења доказа суочењем са тужиоцем на рочишту одржаном дана 11.07.2016. године, није оспорила. Ту чињеницу није оспорила ни у жалби нити на рочишту одржаном пред другостепеним судом већ је потврдила наводе тужиоца о извршеној исплати. При том, код чињенице која током читавог првостепеног поступка није доведена у сумњу – да се ради о новчаним давањима у еврима, околност да су тек на рочишту пред другостепеним судом странке први пут споменуле марке (очигледном забуном), не мења убеђење суда да је зајам био у еврима, посебно што се ради о 2006. години када је валута немачке марке била ван оптицаја.

С обзиром да је исказ тужиоца у погледу битних чињеница потврђен исказом тужене, а није доведен у сумњу ни исказима сведока и то ГГ, супруга тужене који поврћује наводе о начину задуживања тужене и њега преко Агенције ..., као и ЂЂ и ЕЕ, некада запослених у Агенцији ..., датих на околност послávaња Агенције, односно начина на који је вршено задуживање и подмирење дуговања, те с тим у вези и на околност задуживања тужене и њеног супруга ради подмирења ранијих позајмица (што се међу странкама испоставило као неспорно), то је другостепени суд оценио да се исказу тужиоца као истинитом ваља поклонити вера, а чињенице које из његовог исказа произилазе узму као утврђене.

Дакле, како је из изведених доказа утврђено да се тужилац и тужена налазе у уговорном односу, те да тужена своју обавезу преузету Уговором о зајму да примљен новац врати у року од 150 дана (дакле до 02.03.2006. године), није у потпуности извршила, иако је у смислу члана 567 став 1 у вези члана 557 Закона о облигационим односима то била дужна да учини, то по налажењу другостепеног суда постоји основ обавезивања тужене на исплату дуговоаног износа, посебно имајући у виду опште начело Закона о облигационим односима о дужности испуњења обавеза по коме су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење. По налажењу другостепеног суда, тужиоцу по основу извршене позајмице припада износ од 9.500 евра.

Имајући у виду да тужилац на име извршене позајмице потражује износ од 1.087.500,00 динара, који износ је мањи од оног који је овај суд нашао да му припада, с обзиром да утужени износ на дан пресуђења – 11.12.2023. године, према званичном средњем курсу НБС (1 евро=117,17 динара), износи 9.281,38 евра, то је овај суд, обавезао тужену на исплату износа од 9.281,38 евра крећући се на тај начин у границама постављеног тужбеног захтева у смислу члана 3 ЗПП. Тужиоцу на име датог зајма припада новчани износ у иностраној валути који је садржан у захтеву за наплату новчаних јединица у домаћој валути, дакле садржан је у тужбеном захтеву.

С тим у вези, ваља напоменути да се другостепени суд при чињеници да је зајам дат у еврима, те да сходно члану 395 Закона о облигационим односима тужилац као поверилац девизног потраживања од тужене може захтевати само измирење обавезе у девизама у динарској противвредности према курсу на дан исплате, определио да досуди износ као у изреци пресуде посебно ценећи околност да тужена током целог првостепеног поступка није спорила чињеницу да је тужилац исплатио износ од 10.000 евра и да му је одмах враћен износ од 500 евра, већ само чињеницу да је њој новац предат, а посебно при чињеници да се досуђивањем овог износа остаје у оквирима тужбеног захтева.

Дакле, како тужбени захтев опредељен у динарима, не може уживати судску заштиту јер води нарушењу основног начела једнаке вредности узајамних давања из члана 15 Закона о облигационим односима имајући у виду да би обрачуната камата заједно са главницом представљала знатно увећану неизвршену обавезу туженог (одлука Уставног суда, Уж. 865/2009 од 15. 12. 2011. године), то је применом члана 15, а у вези члана 395 Закона о облигационим односима, овај суд досудио тужиоцу противвредност од 9.281,38 евра са каматом, јер се оваквим досуђењем, по оцени овог суда постиже сврха намирења и испуњења уговорне обавезе.

Како се у конкретном случају ради о дугу који, према члану 324 став 1 Закона о облигационим односима доспева од 02.03.2006. године, односно од дана када је према уговору о зајму тужена била дужна да врати главницу позајмице, то од тог тренутка тужиоцу сходно члану 277 Закона о облигационим односима припада право на камату. Имајући у виду чињеницу да се до момента ступања на снагу Закона о затезној камати („Службени гласник РС“ бр. 119/2012) - 25.12.2012. године, на страна средства у Еврима плаћала камата по стопи коју утврђује Централна европска банка, тужена је обавезана да на износ главног дуга, за период од 02.03.2006. године, као дана доспелости па до дана 24.12.2012. године плати камату која се обрачунава према каматној стопи коју прописује Централна европска банка, а од 25.12.2012. године, као дана ступања на снагу Закона о затезној камати, па до исплате, камату која се обрачунава према каматној стопи утврђеној на годишњем нивоу у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за осам процентних поена, док је за износ камате тражене за период пре 02.03.2006. године тужбени захтев неоснован, те је стога одбијен.

Код овако утврђених чињеница и изложеног правног становишта на правилност побијане пресуде нису од утицаја жалбени наводи којим се оспорава закључак првостепеног суда о постојању обавезе враћања датог, с позивањем на ништавост уговора.

Наиме, околност, на коју као битну тужена жалбом указује, да је власник Агенције, овде сведок ВВ, новац задржао за себе (да њој лично никада није предат новац), није од утицаја на право тужиоца да потражује новчани износ који је предао по основу Уговора о зајму од 03.10.2005. године закљученим са туженом, у ситуацији када је тужена предметни уговор закључила управо са намером да подмири претходна дуговања, по ранијим позајмицама, које су њен супруг и она узимали уз посредовање Агенције.... Из истих разлога, код утврђене чињенице да је тако добијени новац служио за подмирење дуговања по основу раније закључених позајмица, не могу се прихватити ни жалбени наводи о привидном (фиктивном) уговору о зајму.

Такође, а супротно наводима жалбе, у конкретном случају не ради се ни о зеленашком уговору из члана 141 Закона о облигационим односима с обзиром на међу странкама неспорну чињеницу да је тужилац ступио у контакт са туженом преко Агенције која се бавила посредовањем у вези новчаних позајмица, односно да није знао нити имао сазнања о разлозима због којих тужена позајмљује новац нити о претњама које евентуално добија од трећих лица. С друге стране, тужена која је током поступка тврдила да су јој претили ВВ и њен супруг, сведок ГГ, због чега је била у страху и принуђена да закључује уговоре о позајмици, у прилог тих навода није доставила ни један доказ који би суд као релевантан могао прихватити нити је искористила законом дату могућност да у законом предвиђеном року тражи поништај наведених уговора због мана воља.

Околност да се у жалби тужене указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП била је разлог због кога је у другостепеном поступку заказана расправа, на који начин је доношењем ове пресуде након доказног поступка изведеног на расправи пред другостепеним судом наведена битна повреда отклоњена.

Из изложених разлога, применом одредбе члана 387 став 1 тачка 6 ЗПП, одлучено је као у ставу првом, другом и трећем изреке ове пресуде.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је у складу са одредбом члана 153 став 1 и 154, у вези члана 163 став 1 ЗПП и њом су обухваћени трошкови целокупног поступка који су тужиоцу признати на име ангажовања пуномоћника из реда адвоката за приступ и заступање на девет одржаних рочишта пред првостепеним судом у износу од по 21.375,00 динара, за приступ на шест неодржаних рочишта пред првостепеним судом у износу од по 12.937,50 динара и за састав жалбе против првобитно донете првостепене пресуде у износу од 33.750,00 динара, те на име судске таксе за тужбу и пресуду у износу од по 54.200,00 динара, што све укупно износи 412.150,00 динара одмерено обзиром на вредност предмета спора по важећој АТ и ТТ. Како тужилац трошкове другостепеног поступка није определио у складу са чланом 163 став 2 у вези става 1 ЗПП то му ови трошкови нису ни досуђени.

Из изложених разлога је одлучено као у изреци ове пресуде.

Председник већа-судија
Јасна Беловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић